

Krist i Buddha

I DRUGE KRATKE PRIČE ZA DJECU

C. JINARAJADASA

KRIST I BUDDHA

C. JINARĀJADĀSA IN 1914

KRIST i BUDDHA

I DRUGE KRATKE PRIČE ZA DJECU

C. JINARAJADASA

THE THEOSOPHICAL PUBLISHING HOUSE
Adyar, Madras, India – Wheaton, Ill., USA

Naslov originala 'CHRIST AND BUDDHA'

*Preveo KRUNOSLAV PAVIĆ
Kutjevo, 2004.*

*The Theosophical
Publishing House, Adyar 1913.*

*The Theosophical Society
Adyar, Madras 600 020, India*

Priradio i uredio Milan Lončar 2004. g., isključivo za upotrebu članova Teozofskog Društva u Adyaru.

POSVEĆENO
MALOM CVIJETU

SADRŽAJ

I.	Krist i Buddha	11
II.	Chatta i Buddha	18
III.	Agade- 1500 pr. K.	25
IV.	Dobri kralj Vaclav	28
V.	Mali putnik	31
VI.	Mali bijeli slon	37
VII.	Moja mačka	42
VIII.	Pomagač	51
IX.	Učitelj	56

KRIST I BUDDHA

IDILA

Poslušaj, Cvjetiću, i ja ću ti ispričati jednu davnu priču koja je i današnja priča. Ti si sa zapada, a ja s istoka. Kad si bila mala, prije spavanja bi klekla pokraj kreveta i molila se Isusu: «Isuse blagi, ponizni i nježni.» Kad sam ja bio kao ti spavao sam na prostirci na podu, a učili su me da kleknem, dodirnem pod čelom i kažem: «Nalazim utočište u Buddhi, Istini i Svecima». Dok smo ulazili u kraljevstvo sna, ti si mislila o Isusu, a ja o Buddhi, i sebe smo predavali Njihovoj ljubavi, znajući da ćemo se probuditi u još jednom sretnom danu našeg života. Cvjetiću, iako smo se ti i ja sreli tek nedavno, još kao djeca smo hodali držeći se za ruke, premda nas je tada dijelilo pola svijeta.

Toliko je vremena prošlo od onda kad su mi ispričali ovo što ja sada pričam tebi da se jedva mogu sjetiti tko mi je to ispričao. Morao sam tada biti jako mali, a vjerojatno je to bio moj otac. Ali nikada nisam zaboravio i sada je vrijeme da to ispričam tebi da bi kroz tebe i drugi saznali i razumjeli. A prvi dio ove priče zove se 'Odluka'.

ODLUKA

Davno, davno prije na zemlji je živio neki plemenit i lijep čovjek po imenu Sumedha. U to vrijeme među ljudima je boravilo jedno Predivno Biće, Buddha. Zvali su ga Buddha Dipankara. Jednog su dana Buddha i Njegovi sveci trebali doći u neki grad. Ljudi u tom gradu su bili radosni zbog Njegovog dolaska i sve su učinili da uljepšaju grad. Ceste su pomeli i poškopili vodom, na drveće su objesili zastave i sve su učinili da grad bude lijep. Sumedha se pridružio poslu, jer je i on znao koliko je slavan Buddha i htio je pokazati svoju odanost. Dobio je dio puta da ga poravna, pomete i ukrasi, ali kad je Buddha naišao, posao nije bio dovršen; nasred puta kojim je trebao proći bila je velika lokva. Sumedha nije mogao dopustiti tako nešto, pa je, licem prema dolje, legao u blato, tako da Buddha može preko njega prijeći na drugu stranu. I dok je tako ležao, rekao je sam sebi: «Neka i ja jednog dana budem Buddha poput Buddhine Dipankare; neka i ja jednog dana spasim svijet.»

Buddha je prešao preko njegova tijela, onda stao i pogledao Sumedhu dolje na tlu. Tada je svojom budinskom vizijom pogledao daleko u budućnost i vidio da će u vremenu daleko od tog Sumedha ispuniti svoja stremljenja i da će živjeti na zemlji kao Buddha, Buddha Gautama. Zato se obratio Sumedhi i drugima što su bili okolo: «Ovaj Sumedha je budući Buddha. Jednog dana on će biti Buddha i spasit će svijet.»

IMENOVANJE

Prošlo je puno, puno godina od tada. Mnogi su Buddhe došli i donijeli svoju poruku i svaki od Njih je Svom nasljedniku predao na brigu dobrobit svijeta. Ali svi ti Buddhe nisu bili od nas. Tada među nama nije bilo nikoga tko bi mogao preuzeti taj uzvišeni položaj i tako su nam Buddhe dolazile s udaljene Venere i od Devasa. Ali dolazilo je vrijeme kad će ljudi obavljati svoj vlastiti posao bez pomoći, kad će Buddhe i Manui biti cvjetovi ovog našeg čovječanstva. Tko će biti prvi Buddha, prvi veliki Cvijet na našem ljudskom drvetu?

U tim danima samo su dvojica izdizali se po milosti i ljubavi iznad milijuna ostalih – Sumedha i Drugi. Kasnije ih znamo kao Gautamu i Maitreyu, Buddhu i Krista. Tada su bili veliki, ali još uvijek ni jedan nije bio spreman preuzeti položaj budućeg Buddhe Četvrte Rase. Ako ni jedan ne bi bio spreman za taj položaj u odgovarajućem trenutku, ljudski rod bi zasigurno trpio. Pa ipak se činilo gotovo nemogućim to ostvariti, tako puno posla, a tako malo vremena.

Onda je, Cvjetiću, za ljubav tebe i mene i milijuna poput nas, Gospodin Buddha odlučio da će, po svaku cijenu, ubrzati Svoju evoluciju, da kad dođe vrijeme da se pojavi Buddha koji će utješiti ljudska srca, svijet ne ostane bez pomoći. Iz života u život On se mučio, izvodeći nadljudski zadatak; tako veliko je bilo Njegovo odricanje, tako blistavo Njegovo ostvarenje da su čak i najveći Adepti, Cvjetiću, s poštovanjem i naklonošću

govorili o ljubavi koju je nosio za nas, da se žrtvovao za naše dobro. I tako je Jedan od dvojice što su nekada davno bili na istom stupnju napretka, Gautama, preuzeo Imenovanje, dok je Drugi, Maitreya, išao s Njim cijelim putem kao Njegov glavni pomagač.

ISPUNJENJE

Prije dvije tisuće i šesto godina, Sumedha je djelovao među ljudima kao Buddha Čovječanstva. Ovoga puta se rodio u Indiji, i neko su Ga vrijeme ljudi zvali princ Siddharta iz obitelji Gotama, no kad je Njegov rad dovršen i kad je dosegao Budinstvo, prozvao se Samana Gotama Tathagata. Osamdeset godina je živio među ljudima, taj zadnji od mnogih života; četrdeset i pet godina je propovijedao i podučavao, voleći ljude više nego što majka voli svoje jedino dijete. Svakome je govorio na način koji razumije; svećenicima i učenim ljudima dubokim filozofskim riječima, dječaku Chatti dječjim stihovima za pjevanje.

Kad je došlo vrijeme da on, Buddha, umre napustio je ovaj oblik da se više nikada ne vrati u tijelo rođeno od žene; i tako je na odlasku predao u ruke Svog nasljednika, Maitreye, Gospoda Suosjećajnosti, Krista Pomazanika, tvoju dobrobit i moju, Cvjetiću, i ostalog čovječanstva.

SADAŠNJOST

Premda je veliki Buddha preminuo, a Gospodin Krist onda preuzeo Imenovanje, On nas ipak nije sasvim napustio i ušao u blistavi život Nirvane. Još jedno veliko odricanje Ga je čekalo i On ga je, za naše dobro, učinio. 'Na pragu Nirvane', Cvjetiću, On čeka da Mu se ti i ja i mnoge tisuće drugih pridružimo, da bi ušao radosno nas uvodeći sa sobom. Na pragu čeka tolika stoljeća dajući Gospodinu Maitreyi i Njegovim službenicima Svoju ljubav, čija moć je neizreciva.

Prije trideset i pet godina (knjiga je napisana 1908.), Cvjetiću, dvoje Velikih, Desna i Lijeva ruka Gospodina Maitreye, osnovali su ovo naše Društvo. Tada im je Gospodin Buddha dao obećanje da će Njegov blagoslov biti s Društvom tako dugo dok u njemu bude barem troje odanih. Ako ikada Društvo dospije na samo troje odanih, neka ti i ja, Cvjetiću budemo među njima! U svojoj trideset i trećoj godini dobili smo još jedno obećanje, ovoga puta od samog Gospodina Maitreye, da nas i Društvo očekuje još korisnije vrijeme i da će Njegov blagoslov biti s nama i našim radom. Može li išta biti slavnije, Cvjetiću? Ne donosi li to obećanje već sada plod?

BUDUĆNOST

Sada, Cvjetiću, pogledaj ovamo, u budućnost. Vidi kako je lijepo ovo mjesto, s mirisom narančina i limunova cvijeta, sunčevim sjajem i ljupkim valovima. To je mali raj na zemlji i svi koje ti i ja volimo su s nama u ovim sretnim danima.

Između Dolazećeg i Prošlog
Neumrljan život je čvrsto vezan
Uz jedno neprolazno Danas
Koje ne tamni; jer grijeh je okajan,
Smrt otjerana s vrata
I tu je Raj.

Vidiš li da su svi tvoji i moji snovi postali stvarnost? Danas ovdje, Cvjetiću, mora biti naš dan Odluke, tamo, u toj budućnosti će biti naše Imenovanje.

Pogledaj me sada, Cvjetiću. Tako – dajem ti Kraljičinu Ljubav. Tko je Kraljica? Ah, rijetkima je dano to otkriće. Možda ti jednog dana ispričam tu Tajnu; do tada sanjaj, Cvjetiću, i neka te svuda čuva i pazi Blagoslov našeg Gospodina.

CHATTA I BUDDHA

Slušajte djeco dok vam pričam priču iz davnine. U Indiji prije dvije tisuće i petsto godina u jednom gradu nedaleko Benaresa živio je neki dječak. U to vrijeme bilo je uobičajeno da dječaci od osam ili devet godina napuste oca i majku i odu od kuće na naukovanje. Junak moje priče se zvao Chatta Manavaka i kad je došlo vrijeme otac ga je poslao učitelju u drugi grad. Chatta je živio s učiteljem kao član obitelji i poslije nauka morao je skupljati opalo lišće, zalijevati ukrasno bilje, čistiti vrtno staze ili skupljati drvo za vatru.

Nakon godinu dana odsutnosti Chatta bi se vratio kući za praznike, a kad bi praznici prošli vraćao bi se nazad svom učitelju. Na povratku u školu otac bi mu dao vreću zlata kao poklon učitelju. U to doba nije bilo redovne školarine, jer je znanje bilo previše sveto da bi se prodavalo za novac, zato su postojali ovakvi pokloni.

Chatta je bio dobar dječak koji je volio svoju školu. Na pamet je naučio stotine stihova o Bogovima, tko su oni bili i što su radili i sve o hrabrim djelima koja su izvršili Rama i majmun Hanuman i drugi junaci. Naučio je i mnogo zabavnih pjesmica o životinjama i o tome kako su one govorile i što su radile, baš poput priča o Mowgliju, Balouu, Kaa i Bagheeri.

U tim je danima blizu Benaresa živio krasan čovjek koga su ljudi zvali Samana Gotama. Rodio se kao princ, ali se odrekao konja i dragulja, slugu i lijepe odjeće i živio jednostavno kao oni siromasi koji nisu imali blaga.

Nosio je jednostavnu žutu odjeću i zdjelicu u koju bi mu dobri ljudi jednom dnevno stavljali hranu koju bi isprosio. U to je vrijeme imao oko četrdeset i pet godina, lijepog lica i ljubaznih očiju; svatko tko bi Ga sreo osjetio bi poštovanje pred začudnošću i ljepotom Njegova lica. Ljudi su Ga često zvali Buddha i kamo god bi pošao masa se okupljala da bi Ga slušala. Pričao im je kako moraju biti ljubazni i dobrotivi, nikada ne smiju ozlijediti niti ubiti ni jedno živo biće i uvijek moraju govoriti samo istinite i ljubazne riječi. Te su stvari ljudi čuli mnogo puta ranije, ali se nekako činilo kad ih je on govorio da je to puno ljepše slušati i puno lakše izvršavati.

Samana Gotama je volio sve ljude i uvijek je gledao kome bi mogao pomoći. Znao je da mnoge tisuće ljudi pate i traže utjehu svaki dan; i svakog jutra, prije nego što bi započeo svoj dnevni posao, pokušao bi otkriti osobu kojoj je tog dana najpotrebnija Njegova pomoć. Anđeli su Ga jako voljeli i uvijek su rado ispunjavali Njegove želje. Bili su radosni kad su Mu mogli pomoći u pomaganju drugim ljudima. Samana Gotama je imao čudne i divne moći.

Mogao je vidjeti što se događa u dalekom kraju, mogao je čitati ljudske misli i vidjeti prošlost i budućnost. I tako kad bi Mu netko došao, On je znao gdje je ta osoba bila rođena u prošlim životima i gdje će se reinkarnirati u budućnosti.

Jednog jutra u cik zore, dok je nebo bilo prekrasno ružičasto i zlatno, a ptice započele svoj pjev, Samana Gotama je po običaju svojim unutrašnjim očima pogledao

po svijetu kako bi izabrao osobu kojoj je taj dan bila najpotrebnija Njegova pomoć. Chatta se tog dana vraćao svom učitelju poslije praznika, a nosio je sa sobom vreću zlata, očev poklon.

Ali Samana Gotama je vidio više; vidio je da je Chattina karma da ubrzo umre, da će ga na osamljenom dijelu puta razbojnici opljačkati i ubiti.

I tako će Chatta umrijeti, ali to, djeco, nije strašno, jer, vidite, razbojnici će ubiti tek njegovo tijelo, njemu zapravo ne mogu nauditi. Onog trenutka kad tijelo prestane disati, Chatta će živjeti u svom malom astralnom tijelu, jako iznenađen onim što se dogodilo i možda malo uplašen. No osim tog straha neće mu se dogoditi ništa strašno.

Samana Gotama je poželio da se Chatta uopće ne uplaši i da u trenutku kad sretne smrt razmišlja lijepim i plemenitim mislima. Jer onda će poslije smrti živjeti u raju, misleći na Samana Gotamu i sve lijepe stvari kojima ga je naučio. To je bio način na koji je Samana Gotama pomogao Chatti.

Rekao je anđelima da usmjere Chattu k Njemu. Navečer tog dana Chatta je trebao proći kroz grad u kome je Samana Gotama propovijedao okupljenoj masi. Tako se među ljudima koji su slušali Buddhine riječi našao i znatiželjni Chatta sa svojom vrećom zlata. Njemu su se jako svidjele nove ideje i pažljivo je slušao što se govori. Kad je bilo gotovo nije otišao s masom nego je ostao jer je htio gledati Samanu Gotamu i Njegove prekrasne oči. Kad Samana Gotama nije gledao izravno u njega Chatta je bio očaran tim licem i samo je gledao i gledao i gledao;

no jednom ili dva puta je Samana Gotama pogledao izravno u Chattu. To je za njega bilo previše pa je sagnuo glavu i slušao, ali nije gledao.

Chatta je bio dobro odgojeni dječak iz više kaste i znao je kako, a da ne bude nepristojan, ostati i pratiti razgovor.

Kad se masa smanjila Samana Gotama je pozvao Chattu k sebi i upitao ga je li razumio propovijed.

«Da», rekao je Chatta, «jedan dio».

Bi li mogao ponoviti obećanja spomenuta u propovijedi? Chatta ih nije mogao pravilno ponoviti i zato mu ih je Samana Gotama rekao još jednom, a Chatta ih je ponavljao:

«Obećavam da neću povrijediti ni ubiti ni jedno živo biće.»

«Obećavam da neću uzeti ni jednu stvar koja mi nije dana.»

«Obećavam da će mi misli i djela biti čisti i ispravni.»

«Obećavam da neću govoriti neistinu.»

«Obećavam da neću piti ni pušiti ni uzimati ikakvu drogu.»

Chatta je sve to ponovio, a kako je imao brzo pamćenje smjesta ih je naučio.

Onda je Samana Gotama rekao: «Chatta, bi li volio jednog dana biti kao što sam ja sada, učitelj i vodič ljudima i pomoć u Spasenju; hoćeš li jednog dana biti buddha, kao što sam ja danas?»

Chatta je bio pametan dječak i znao je da ako snažno želi biti poput nekoga to će se i dogoditi, premda može biti potrebno puno života za to. Ako iz života u život

bude sačuvao svoju odluku jednog dana to će se ostvariti. Tako, gledajući stidljivo u lice Samane Gotame, Chatta je rekao:

«Da; bit će lijepo biti poput tebe – jednog dana.»

uz predivan osmijeh Samana Gotama je rekao: «Dolazeći jutros ovamo pjevao si iz sveg glasa. Chatta, ako ti Ja dam jednu pjesmu hoćeš li je pjevati?»

Djeco, možete zamisliti kakav je bio odgovor! Zamislite, predivna pjesma samo za njega i nikoga drugog!

Samana Gotama je, djeco, bio i veliki pjesnik i nije mu trebalo puno vremena da Chatti napravi pjesmu. Ona još uvijek postoji na starom jeziku koji se tada govorio u Indiji; ali ja znam vrlo malo tog jezika, a samo jedan dio pjesme je preveden na engleski. Volio bih da sam pjesnik pa da vam napišem pjesmu koju biste mogli čitati. No, mogu vam reći o čemu je pjesma govorila. Upamtite, Chatta je imao samo trinaest godina i morala je biti jednostavna, a Samana Gotama je htio da ju pjeva dok gazi putem sa svojom vrećom zlata.

Prva strofa govori kako je divna stvar jednog dana biti Buddha – biti učitelj anđela i ljudi, pomažući svima da žive prekrasnim životom.

Onda druga strofa govori kako je lijepa Mudrost, jer ti pomaže da budeš čist i jak i mudar i plemenit.

Treća strofa govori da na svijetu uvijek postoji grupa Plemenite Braće, Duše koje su 'krenule Stazom' i kako služenje njima uvijek usrećuje.

Ostale strofe pjevaju o ljepoti i sreći rajskog svijeta; o tome kako su tamo lijepi anđeli i kako je lijep život s njima kad umremo.

To je ta pjesma. Samana Gotama ju je otpjevao da Chatta bolje zapamti. Nakon što ju je naučio, dobio je dopuštenje da nastavi put. Chatta je sklopio ruke, prinio ih čelu, naklonio se u znak poštovanja i otišao.

Buddhini učenici, dostojanstveni i štovani Arhati, poput Sariputta i Moggallana i Anande i drugih, su gledali sve što se događalo i zapamtili, i trideset i pet godina kasnije, kad je Gospodin Buddha umro, Ananda je ispričao i zabilježio priču o tome kako je jednog dana Gospodin podučio i pomogao malom dječaku.

Ne događa se svaki dan, djeco, da netko od nas dođe pred nekog velikog kao što je Samana Gotama. Koliko dobre karme je Chatta skupio! A onda da te izdvoje iz mase i pomognu na ovaj način! Nije čudno što je Chatta bio duboko dirnut i pun svoje nove pjesme. Slijedećeg dana je nastavio put, sretan i radostan pjevao je svoju pjesmu iz sveg glasa njišući torbu sa zlatom u ritmu.

Onda se dogodilo ono što je Samana Gotama prorekao; bila je to Chattina karma. Na pustom dijelu puta presreli su ga razbojnici i ubili. Ali vi znate da ga nisu mogli stvarno ubiti; samo su njegovo tijelo ubili. Chatta se čak nije niti uplašio kad je došla smrt. Bio je toliko ispunjen svojom pjesmom, razmišljanjem o Samani Gotami i o tome da će jednog dana biti kao On i o svim ljepotama života s anđelima, tako da sumnjam da je bio svjestan smrti tijela. I kad je tijelo umrlo, Chatta je bio isti u svom astralnom tijelu, ako ne i radosniji nego

ikada zbog pjesme. Ubrzo je započeo život s anđelima u rajskom svijetu, a Samana Gotama ga je tamo naučio novim istinama.

Tridesetak godina kasnije Chatta se ponovo rodio u Ateni. O njegovim daljim zemaljskim dogodovštinama ću vam pričati drugi dan.

Djeco, sve do danas u budističkim zemljama smeđi, bosonogi dječaci i djevojčice, kad završi škola za taj dan, sklope ruke i zapjevaju prve tri strofe pjesme koju je Gospodin Buddha skladao za dječaka. Prije puno godina kao školarac i ja sam ih pjevao; godinama kasnije kao odrastao čovjek i učitelj u toj istoj školi vodio sam dječake pri pjevanju te pjesme – u spomen na Chattu i Samanu Gotamu.

AGADE – 1500 pr. K.

«Pogledaj dolje, mali Brate, što vidiš?»

«More! More! Gospu raširenih ruku! Valovi me zovu k njoj.»

«Nemoj skliznuti, mali Brate. Sada pogledaj prema kopnu. Gdje se nalazimo?»

«Ovo je Jonsko more. Nigdje drugdje nije tako plavo, zar ne?»

«Nije, mali Brate. Tu smo ti i ja bili davno. Pogledaj brodove u luci i pogledaj grad.»

«Kakvi neobični brodovi! Jesu li sva jedra crvena poput ovih? Hajdemo do bijelog hrama na brdu.»

«Strpljenja, mali Brate! Zar ne želiš prvo vidjeti kako izgledaš u ovom životu? Potražimo te. Gledaj sada. Što kažeš?»

«Poznajem taj jezik! To je grčki! Kako neobično ime imam – Euristej! Nisam ga prije čuo. Kako me vole. Moja majka, baš je draga! Poznajem je! Smiješno je što sam ja sada stariji od nje. Nije li divno biti jedini sin i imati dvije tako ljupke sestre?»

«Da; mali Brate. Prepoznaješ ih, zar ne?»

«Da, čak i tada sam se držao mlade! Isto se smije danas. Oh, ali i ti si s nama! Vidi kako te svi naši gledaju. Gdje mi je otac? On te poštuje kao svog učitelja, zar ne?»

«Da, mali Brate. On voli mudrost, kao i ti. Još uvijek je moj učenik. Pogledaj ovog neobičnog pomorskog kapetana što nosi ocu svitke iz dalekih zemalja. Otac ima

veliku knjižnicu. Tamo si zavolio knjige! Hoćeš da ti pokažem kakav si stariji?»

«Često smo, moj otac i ja, išli u hram da te posjetimo. Kako si ljubazan s njim i kako je on zadovoljan kad hvališ njegova dječaka. Volim naš bijeli hram na brdu. Čiji je onaj drugi hram u gradu? Ljudi tamo ne poznaju našu Kraljicu, zar ne?»

«Ne, mali Brate. Oni nisu Grci; oni služe crnoj božici, a ne Ateni, našoj Kraljici Mudrosti. Vidiš li u mom hramu nekoga koga danas poznaješ?»

«Jedno, dvoje, više njih. Kako dostojanstveno Sibila hoda.»

«Zašto se tako smiješ, mali Brate?»

«Zato što je danas potpuno ista! Riječi se vežu u biserni lanac kad joj Bog dopusti da govori. Je li uvijek bila takva?»

«Nisu brojni oni kojima je dano da govore krilatim riječima. Bogovi svakome daju neki dar. Ona je dobila govor. Pogledaj ponovo, mali Brate. Sada si odrastao čovjek.»

«Bio sam bolji kao dječak, zar ne? Zašto ne možemo uvijek ostati čisti kao djeca?»

«U srcu uvijek, mali Brate. Ne zaboravi to...Što je to sada, mali Brate? Zašto si tužan?»

«Tamo – u hramu! Kraljica, naša Kraljica! Oh, koliko je volim! Vidi kako sjaji i smješka se. Doziva, a ja ne mogu ići.»

«U pravo vrijeme, mali Brate. Još ima posla koji moraš obaviti za Nju i za Njenu djecu. Ne smiješ otići.

Ona je ljudima Mudrost i ti moraš naučiti da je voliš među ljudima prije nego što odeš.»

«Ali hoću li je uskoro vidjeti ponovo, samo jedan pogled? Oh, moram li živjeti bez nje?»

«Primi me za ruku, mali Brate. ... Jesi li sretan sada?»

«Da.»

«Ova je ruka uvijek za tebe, mali Brate. ... Pogledaj sada ponovo. Ovaj život ti se bliži kraju.»

«Samo dvadeset i sedam, zar ne? Bio je dobro proživljen. Lijepo je pomisliti da sam umro tako dobro. Ali sve su nas pobili, tebe i mene i cijeli grad. Previše ih je bilo za nas, zar ne?»

«Barbari su došli preko onih planina i uništili cijeli grad. Hrabro si se borio za nas iz Hrama i za svog oca i majku i sestre. I ja sam poginuo, ali sam odmah uzeo tijelo jednog ribara. On se utopio, no tijelo je bilo sačuvano pa sam ga uzeo. Onda sam otputovao na istok. Pogledaj gdje si rođen slijedeći put, mali Brate.»

«Indija. A tu je naš sveti Ganges!»

«Da, mali Brate, a ti si Chatta.»

DOBRI KRALJ VACLAV

Djeco, Jeste li čuli za dobrog kralja Vaclava? Prije gotovo tisuću godina on je bio kralj Češke, a sada ga zovu svecem i mučenikom. Njegov spomendan je 28. rujna. Hrabar i pravedan, bio je čista uma i pobožan; čak i prije nego što je umro dogodile su se mnoge neobične stvari koje su pokazale da su njegova čistoća i svetost potakle nevidljive pomagače da budu uz njega i izvršavaju njegove zapovijedi.

Jednom, pred Božić, naredio je svojim komornicima i časnicima da tokom praznika nikome ne smije manjkati hrane ili ogrijeva; svi siromašni i sami su trebali iz kraljeve riznice dobiti ono što im treba. Ali zapovijed nije bila izvršena do kraja i dan poslije Božića, na svetog Stjepana, zbio se slijedeći događaj. Divni stari engleski koral priča ovu priču.

Dobri kralj Vaclav pogledao je van
Na blagdan svetog Stjepana,
Dok je snijeg ležao posvuda,
Dubok i prhak i jednoličan.
Blistao je mjesec te noći,
Mraz je bio jak,
Kad je naišao siromašak,
Skupljajući drva.

«Ovamo, pažu, stani pored mene,
I ako znaš pričaj

Tamo dolje, tko je ono?

Gdje mu je dom?»

«Gospodaru, živi dobrih pet kilometara odavde,

Pod planinom,

Točno uz rub šume,

Pored izvora svete Agneze.»

«Donesi mesa, donesi vina,

I borovih trupaca amo;

Ti i ja ćemo ga nahraniti

Kad ga uvedemo otuda.»

Paž i kralj su pošli,

Zajedno su izašli

Kroz oštar vjetar što je zavijao

I ružno vrijeme.

«Gospodaru noć je sve tamnija,

I vjetar sve jači;

Srce me izdaje, ne znam kako,

Ja dalje više ne mogu.»

«Prati moje stope, dobri moj pažu,

Njih slijedi slobodno,

I vidjet ćeš da bijes zime

Nije više tako jak.»

Tragove svog gospodara je slijedio,

Kroz snijeg ugažene:

A toplina se širila tamo

Gdje svetac je stao.

Zato, kršćani, znajte,

Imali blago ili moć,

Onaj koji blagoslovi siromašna
Sam će biti blagoslovljen.

Tako su vile pomogle dobrom kralju da dovrši svoj dobrotvorni posao stavljajući toplinu u njegove tragove i time pomogne pažu da savlada hladnoću.

Vaclava je ubio brat Boleslav 938. nije dugo bio u nebeskom svijetu, jer je umro mlad. Ponovo se rodio i prije otprilike četrnaest godina sam ga sreo. Tada je bio zgodan dječak predivne naravi. Ovoga puta se nije rodio kao princ ili kralj, premda ga je karma prošlog života ponovo dovela u blizinu kraljeva i careva kao paža na carskom dvoru. Od tada ga nisam vidio; mora da je sad već pravi čovjek.

Nadajmo se da će mu ovaj život trajati duže i da će iza sebe ostaviti ime koje će štovati ne samo u kršćanskoj crkvi kao jednog od njenih svetaca, nego po cijelom svijetu kao jednog od njegovih Pomagača.

MALI PUTNIK

Kad se mi odrasli osvrnemo na naše dječje dane, vidimo mnoge stvari zbog kojih se sada iskreno stidimo. Ono što smo mi bili tada, vi ste danas; i vi danas činite mnoge sitnice zbog kojih će vam kasnije biti žao. Zato je dobro da mladi ljudi izbjegavaju takve stvari sada. Većinu tih stvari što smo ih činili kao djeca nismo činili zato što smo bili doista zli; bile su one rezultat našeg nerazmišljanja.

Ali zlo nastaje pomanjkanjem misli jednako kao i pomanjkanjem srca.

Jednu takvu zgodu vidio sam ne tako davno na Siciliji, u gradu Taormini, gdje sam zajedno s prijateljima proveo nekoliko mjeseci prošle zime. Uz jedan od manjih hotela u tom mjestu bio je vezan jedan čovjek koji je bio idiot. Imao je oko četrdeset godina i bio je u stanju raditi samo jednu jednostavnu stvar, a to je zagrabit u bačvu vode na mjesnom izvoru. Desetak puta na dan bi išao između hotela i izvora, noseći bačvu na ramenima, zarađujući tako za hranu i stan.

Pomislili biste da su svi ljudi koji bi ga vidjeli osjetili sažaljenje; neki možda i jesu, no većina mu se smijala. Bio je to oblik okrutnosti, naravno nesvjesne, ali ipak okrutnosti. Posebno sam primijetio da ga zadirkuju i ismijavaju mjesni dječaci. Jednom, dok smo prolazili pored izvora, dječaci su ga izazivali i jadni se idiot

okrenuo prema nama, strancima, gestama tražeći zaštitu. Ja sam govorio talijanski pa sam mogao razgovarati s dječacima; no morao sam to učiniti više puta za vrijeme boravka u tom mjestu.

Vjerujem da ti dječaci nisu namjerno bili okrutni i da su mislili da imaju pravo malo se zabaviti na njegov račun; ali mene je to podsjetilo na jedan događaj iz davnih dana koji se dogodio u Indiji. Ispričat ću vam jednu priču kako biste shvatili kako i čin nesvjesne okrutnosti, kojeg jedva da smatramo vrijednim pažnje, može ipak imati tragične posljedice za nas i druge.

U vrijeme Gospodina Buddhe živjela su dva brata koje su zvali Veliki Putnik i Mali Putnik. Ta neobična imena su dobili zato što su slučajno obojica rođeni dok im je majka bila na putu. Kako nisu rođeni kod kuće nego uz put, bilo je prirodno da ih zovu 'Putnici', a da bi razlikovali starijeg od mlađeg dali su im epitet 'Veliki' i 'Mali'.

Kad je Gospodin Buddha putovao sjevernom Indijom pronoseći svoj Zakon Ispravnosti, Veliki Putnik Ga je slušao i prihvatio i postao učenik. Malo poslije, po savjetu svog brata, Mali Putnik je također obukao žutu halju i postao sljedbenik Gospodinov.

Ali, začudo, kad su u pitanju bile duhovne stvari, Mali Putnik se pokazao kao tupoglavac. Nije mogao zapamtiti ništa i nije mogao svoje misli usmjeriti dovoljno da bi meditirao. Pokušao je napamet naučiti ove prekrasne stihove o Gospodinu Buddhi – a nema nadahnutijih stihova za onoga koji poznaje Gospodina – i nije uspio:

Gle! Poput miomirisnog lotosa u zoru,
Potpuno rascvjetan, djevičanskog mirisa,
Gledaj Buddhinu slavu što isijava
Poput sunca na nebeskom svodu!

Svaki stih koji bi naučio potisnuo bi onaj prethodni iz pamćenja i jadni Mali Putnik se borio četiri mjeseca da nauči ovu jednu strofu i nije uspio. Ipak nije izgubio nadu i ustrajao bi da nije bilo jednog čina njegovog brata. Veliki Putnik se iskreno stidio svog brata i zaključio je da je Mali Putnik sramota za blistavo Bratstvo Žute Halje, i jedne noći mu je okrutno rekao da napusti Red i odustane od pokušaja da bude Gospodinov učenik. Znajući kako je tupav, Mali Putnik je ponizno povjerovao svom bratu i odlučio da idućeg jutra odloži svoju žutu halju i ponovo bude svjetovnjak.

Ali to se nije dogodilo. Jer veliki Gospodin Buddha je po svom običaju u ranu zoru pogledao širom svijeta tražeći Svojim čudotvornim očima onu dušu koja je taj dan najviše trebala Njegovu pomoć. I vidio je da to Mali Putnik. Kao što je jednog drugog dana vidio da je to Chatta. Vidio je odluku Malog Putnika da odustane od potrage za istinom; ali isto je tako vidio da je njegova sudbina da uspije usprkos svojim ograničenjima. I ovako mu je pomogao.

Prije nego što je Mali Putnik krenuo na put, Gospodin Buddha je izašao na mjesto kojim je trebao proći. Uskoro je naišao Mali Putnik i vidjevši Gospodina pristupio Mu i pozdravio Ga.

«Kamo si pošao, Mali Putniče?» pitao je Gospodin.

«Brat me je izbacio iz Reda, Gospodine, i spremam se otići.» odgovorio je Mali Putnik, dodavši da ga je brat izbacio iz Bratstva zato što uopće nije mogao meditirati.

Tada se Gospodin sažalio nad njim i rekao mu:

«Mali Putniče, ostat ćeš kod mene.»

I poveo ga je do Svoje vlastite mirisne odaje. Tamo je na čudotvoran način stvorio komad bijelog platna i dao Ga Malom Putniku govoreći:

«Okreni se prema istoku i dok u rukama držiš ovo platno ponavljaj riječi; Uklanjanje Nečistoće, Uklanjanje Nečistoće.»

rekavši tako, Gospodin je otišao do kuće laika po imenu Jivaka, gdje su Ga očekivali.

Mali je Putnik, pogleda uperena u sunce, učinio što mu je bilo rečeno. Nastavio je motati i gužvati u rukama čisto bijelo platno, ponavljajući cijelo vrijeme 'Uklanjanje Nečistoće'. Nakon nekog vremena je primijetio da se platno zamazalo od ruku i da više nije čisto i bez mrlje, a ta činjenica je u njemu pokrenula lanac misli. Izgledalo je poput čuda, jer je otkrio da sada može meditirati. Velika istina se sama otkrila njegovom umu i rekao je:

«Do sada je ovo platno bilo sasvim čisto, ali moja osobnost je uništila njegovo prvotno stanje i zaprljala ga.»

Gospodin Buddha, koji je bio u Jivakinoj kući, pomoću čudotvornih moći je znao da je Mali Putnik, premda tupoglavac, istinski meditirao i napravio sjajno otkriće. Stoga se smjesta pojavio pred njim kao vlastita slika u zraku i kroz tu sliku mu se obratio:

«Ne obaziri se, mali Putniče, na to što se ovaj komad platna zamazao i zamrljao nečistoćom; u tebi su nečistoće od pohote i drugih zala. Ukloni ih.»

Tako je Gospodin naučio tupoglavca kako meditirati i jasno vidjeti dobro i zlo ljudskih misli i djela. Ali i još više. Pokazao je da je slučaj Malog Putnika tipičan za ono što se često događa u svijetu. Publici u Javakinoj kući je objasnio zašto Mali Putnik nije mogao meditirati, a onda je, u trenutku, bio u stanju steći moć jasnog i dubokog razmišljanja.

Gospodin je ispričao dva od prošlih života Malog Putnika. U jednom od njih je bio kralj. Jednog dana ga je pogodilo kad je vidio kako se komad bijelog platna zaprljao u rukama. Niz misli ga je doveo do shvaćanja kako čovjekov um može postati zao pomoću mnogo malih loših misli, od kojih je svaka tako mala da se smatra kako ne može imati nikakvih posljedica. U kasnijem životu Mali Putnik je zadirkirao i ismijavao nekog čovjeka koji se trudio meditirati, ali nije uspijevaao. Jadnika je to izrugivanje toliko uznemirilo da je u očaju sasvim odustao od meditiranja i zbog te okrutnosti mu je kasnije bilo još gore.

Malog Putnika je čekala karma za ove događaje. Uvreda koju je nanio drugome učinila je da se rodi kao tupoglavac pa da se kroz vlastitu patnju nauči suosjećati s onima koji nisu pametni; ali isto tako je, nakon što odradi taj dio loše karme, bio spreman ponovo steći svoje istinsko stanje čovjeka koji može meditirati. Znajući kako se karma malog Putnika bila približila svome kraju, Gospodin Buddha mu je pomogao da ponovo bude ono

što istinski jeste tako što ga je podsjetio na način na koji je meditirao u prošlom životu. Stoga je Gospodin čudom stvorio bijelo platno i rekao mu da ponavlja: 'Uklanjanje nečistoće'.

*

*

*

Postoji veliki životni zakon po kome ćemo žeti onako kako sijemo. U Indiji se on naziva Zakon karme. Jadni idiot iz Taormine žanje bolnu žetvu neke okrutnosti koju je počinio u prijašnjem životu. Njegova loša karma mu šalje patnju; ali ne dopustimo da itko od nas bude glasnik koji će mu donijeti patnju što ga sljeduje. Gospodin Krist je rekao: «Uvrede moraju doći, ali jao onom čovjeku od koga dolaze.» kad se završi ovaj tužni život i on, kako to ljudi kažu, bude 'mrtav', isplatit će svoj dug karmi i u slijedećem životu će imati onu moć misli i osjećaja koju njegovi susjedi imaju danas. Također će naučiti kako se obraniti kad mu opet dođu divljački instinkti okrutnosti.

Isti veliki Zakon Karme čuva dobro za nas, duše uznapredovale više od onog idiota iz Taormine; kako sijemo danas, tako ćemo žeti. Ako zdravlje, bogatstvo, brzinu uma ili bilo koju drugu moć što nam karma daje danas krivo upotrijebimo, tako da budemo neljubazni ili nepravedni prema drugome, izgubit ćemo mnoge prilike za srećom i rastom. Loša karma može biti s nama ako nismo pažljivi sa svakom mišlju, riječju i djelom, kao što je bila s Malim Putnikom, ali možda se za nas neće u blizini naći ljubazni i suosjećajni Gospodin da nam pomogne ponovo steći svoj istinski život nježne i voljene duše.

MALI BIJELI SLON

Jednom davno, dok je u Benaresu vladao Brahmadata, nedaleko od grada je bilo selo tesara. U njemu je živjelo petsto tesara. Običavali su lađom otploviti uz rijeku do šume u kojoj bi sjekli stabla; potom bi ih obrađivali u građu za kuće, tamo bi odmah obilježili svaku gredu, a poslije bi ih spuštali do rijeke. Kad bi lađa bila puna otplovili bi nizvodno do grada gdje bi prodavali drvo ljudima koji su namjeravali graditi kuću, a kad bi dobili novac vraćali bi se ponovo na isto mjesto uz rijeku da naprave novu građu za kuće.

Pored rijeke bi podigli logor okružen palisadom i otišli u šumu sjeći stabla. Nedaleko od tog mjesta jedan je slon nagazio na iver akacije koji mu je probio stopalo. Rana se zagnojila i uzrokovala veliku bol. Jadni je slon poludio od bola, ali kad je čuo zvuk sjekire pomislio je:

«Ako odem tim tesarima, oni će mi pomoći.» I tako je othramao na tri noge k njima.

Čim su vidjeli oteklu nogu i iver koji je virio iz stopala tesari su oko njega zavezali konop i izvukli ga; zatim su očistili ranu, oprali je toplom vodom i stavili ljekovite trave i za kratko vrijeme rana je zacijelila.

Kad se oporavio slon je pomislio:

«Tesari su mi spasili život; moram im se odužiti.»

Otada im je pomagao čupati drveće iz zemlje, a onda bi klade odgurao na hrpu, nosio bi njihove sjekire i drugu opremu. Za vrijeme objeda svaki od petsto tesara bi mu dao zalogaj.

Sada je taj slon, koji je imao potpuno bijelog sina, kraljevskog slonića, pomislio:

«Starim, moram sina dati ovim ljudima da nastavi moj posao, a onda moram otići.»

Odlučivši tako, bez riječi je otišao u šumu, vratio se sa sinom i rekao tesarima:

«Ovaj slonić je moj sin; vi ste spasili moj život i ja vam ga dajem kao plaću za izliječenje; od sada će vam on služiti.»

Onda se obratio sinu:

«Sada ti moraš raditi sve ono što sam ja radio.»

Tako je dao sina ljudima i nestao u šumi.

Od tog vremena mladi je slon izvršavao ljudske zapovijedi i radio sve što je trebalo napraviti, a ljudi su mu davali petsto zalogaja. Kad bi posao bio gotov odlazio bi do rijeke i tamo se igrao, a onda bi se vratio; djeca tesara bi se vješala o njegovu surlu, rep i noge i igrala s njim u vodi i na kopnu.

Kralj u Benaresu je čuo za tog bijelog slona, a kako su oni bili jako rijetki, poželio ga je imati. Zato je sa svojim ministrima otišao u selo tesara. Slon se igrao u rijeci i kad je čuo bubnjeve pobjegao je tesarima. Oni su izašli pred kralja i rekli:

«Vaše Visočanstvo, ako je zbog drveta niste trebali osobno dolaziti; bilo bi dovoljno da ste poslali poruku.»

Kralj im je odgovorio: «Uvjeravam vas, moji ljudi, da nisam došao zbog drveta, nego zbog slona.»

«Vaše Visočanstvo, primite ga kao naš poklon i povedite sa sobom,» rekli su ljudi.

Ali mladi slon se nije htio pomaknuti!

«Reci,» obratio mu se kralj, «što želiš od mene da učinim?»

«Oh, moj gospodaru,» odgovorio je slon, «budi ljubazan i odredi cijenu za mene koju treba dati svakom tesaru.»

«To je u redu,» rekao je kralj i naredio svojim ljudima da od slonove surle do repa slože hrpu od milijun rupija.

Ali ni tada slon nije htio krenuti! Pa je svaki tesar dobio još dva dugačka komada platna, njihove su žene dobile platno da sašiju haljine, a djeca što su se s njim igrala trebala su dobiti posebnu proslavu.

Onda je slon krenuo s kraljem stalno se osvrćući i gledajući tesare, njihove žene i djecu.

Kralj ga je odveo u grad. Cijeli grad i slonova nastamba su bili ukrašeni, a njega su prekrili predivnom opremom. Kralj ga je namazao uljem i odlučio da će ga samo on jahati; odnosio se prema njemu kao prema drugu, kao da je i on kralj, dao mu je pola svog kraljevstva.

Od vremena kad je slon postao njegov, kralj je držao svu vlast u Indiji u svojim rukama. Kako je vrijeme prolazilo kraljeva omiljena kraljica je trebala roditi sina koji je trebao biti Bodhisattva (budući Buddha); no kralj je umro prije nego što mu se sin rodio. Da je slon saznao da je kralj umro srce bi mu puklo i zato mu to nitko nije rekao i svi su se ponašali kao i obično.

Kad je kralj Kosalasa čuo vijest uzviknuo je: «Zemlja je bez vladara!» i s velikom vojskom opsjeo je glavni grad. Građani su zatvorili kapije i kralju Kosalasa poslali poruku:

«Očekujemo da se rodi nasljednik našeg kralja; ako se za sedam dana rodi princ, borit ćemo se protiv vas; ali ako ne bude princ, predat ćemo vam grad; dođite za sedam dana.»

«Dobro,» složio se kralj.

Sedmog dana se rodio princ i građani su zaratili s kraljem Kosalasa. Ali nisu imali vođu i tokom borbe se njihova vojska, premda je bila velika, malo po malo povlačila. Ministri su rekli kraljici:

«Ako se nastavi ovako bojimo se da će naša vojska izgubiti. Kraljevski slon, prijatelj našeg kralja, ne zna da je kralj mrtav, ni da mu se rodio sin, ni da ratujemo s kraljem Kosalasa. Recimo mu.»

Kraljica je pristala, odjenula je malog princa i stavila ga na svileni jastuk; onda se spustila iz palače i okružena ministrima otišle do slonove nastambe i položila malog princa pred njegove noge rekavši:

«Gospodine, vaš prijatelj je mrtav. Nismo vam to rekli jer smo se bojali da bi vam srce puklo. Ovo je sin vašeg prijatelja. Kralj Kosalasa je došao i opsjeo grad i zaratio se protiv ovog mog sina. Naša vojska se povlači. Ili vi ubijte moga sina ili mu povratite kraljevstvo.»

Slon je surlom obavio malog princa, podigao ga do svog čela i zaplakao; onda ga je spustio u kraljičine ruke i izjavio:

«Uхватit ću kralja Kosalasa» i izašao iz nastambe.

Ministri su onda na njega stavili oklop i ukrase, proveli ga kroz grad i otvorili gradske kapije. Slon je izjurio iz grada glasno trubeći i plašeći neprijateljsku vojsku, a onda se probio u neprijateljski logor.

Kralja Kosalasa je zgrabio za perčin na vrhu glave i odvuкао pred noge malog princa. Mnoštvo je pojurilo da ga ubije, ali je slon to zabranio i rekao poraženom kralju:

«Od sada dobro pazi da ti u misli ne dođe ideja da je tvoj princ *samo* maleni dječak.»

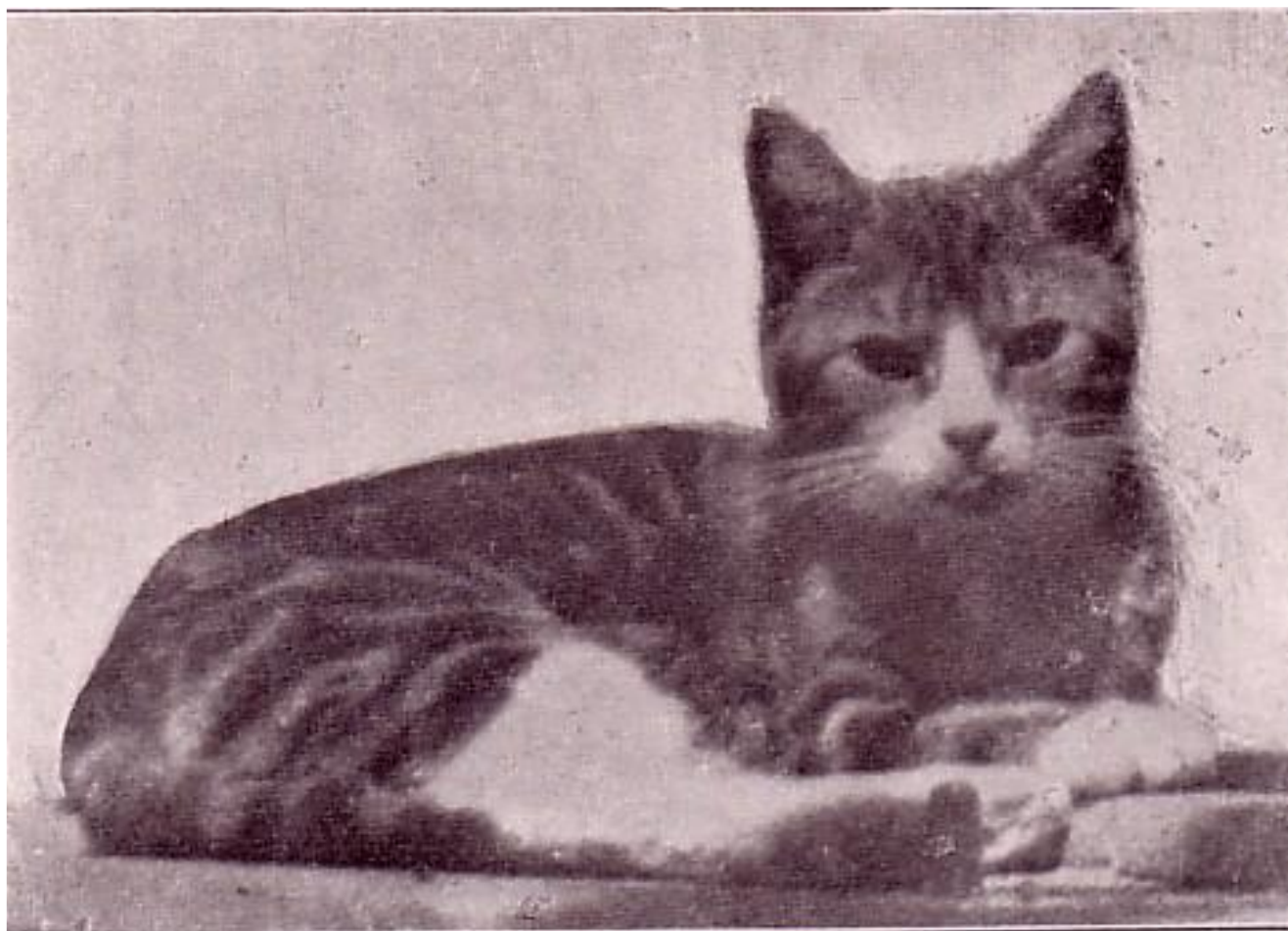
Od tog vremena sva moć u Indiji došla je u ruke Bodhisattve i ni jedan neprijatelj se nije usudio pobuniti. Na kraju sedme godine Bodhisattva je priznat za kralja i nakon što je cijeli svoj život vladao pravedno, ušao je u raj.

MOJA MAČKA

Ime joj je bilo Ji i bila je obična ili dvorišna, šarena mačka. Kad sam je tog hladnog, zimskog, londonskog jutra našao i unio u kuću, nisam ni sanjao da će u slijedećih deset godina odigrati tako veliku ulogu u mom životu. Primili smo je zato što je očigledno gladovala. U ostavi nismo imali mesa – bili smo vegetarijanci, prijatelj i ja, ali sam izašao, i za jedan peni kupio 'mesa za mačke' pa samo je nahranili i opet iznijeli van. U to vrijeme smo živjeli u iznajmljenim sobama i kolikogod nam se to sviđalo, teško da bi mačka mogla biti dio našeg kućanstva.

Te večeri je opet bila tu tražeći da je pustimo unutra. Pretpostavljam da je pripadala nekoj obitelji koja se odselila i kako to često biva, ostavljena je da se sama snađe. Tako je došla k nama; u kasnijim godinama nisam mogao ne pomisliti da je k nama bila *vođena*. Praktički od početka je bila više vezana uz mene nego mog prijatelja, možda zato što sam bio više kod kuće od njega. Postala je treći član našeg malog *melage* (kućanstva) i ja sam je nazvao 'Ji', što je indijsko počasno ime i znači Gospodin ili Gospođa.

Ubrzo je zavoljela šetnje sa mnom. U početku sam je vodio samo kratko navečer kad su psi bili pod ključem ili na lancu, nosio sam podeblji štap da bih je zaštitio; u stvari, ako psi nisu bili preveliki sama bi preuzela ofenzivu. To je bila jedina slabost koju nisam uspio ukloniti iz nje. U prirodi bi me pratila kroz šumu i hodala

“JI”

bi gotovo četvrt milje tamo i nazad; ponekad bi joj nježne šape otekle i ja bih je stavio na rame i nosio neko vrijeme. Dakako da je i previše ustrajavala na tome da me prati posvuda. Mnogo puta sam je morao prevariti i iskrasti se; ali bih je uvijek zaticao kako sjedi na dvorišnom zidu, na osmatračnici. Naučila je dolaziti na moj zvižduk, ali nikad se nije pokorila, samo bi pristala na prijedlog da nastavimo šetnju ili da se pojavi kad je pozvana.

Otprilike u vrijeme mog odlaska na koledž počela je igrati važnu ulogu u mom životu. Psima nije dopušten ulazak na koledž, ali mačkama je, i ja bih je svaki semestar poveo sa sobom, jer je jako čeznula za mnom dok sam bio odsutan. Osim mene voljela je još možda jednu ili dvije osobe; ali s njima je bila pritajena i ne potpuno sretna. Svaki semestar bi išla u Cambridge u putnoj košari, a vožnja dvokolicom na, i sa stanice, ju je uznemirivala kao prijelaz preko Kanala.

Moje sobe u koledžu su bile u prizemlju pa je mogla iskočiti kroz prozor na prekrasne livade i lutati njima do mile volje. U ljeto bi sjedila na prozorskoj dasci i gledala prolaznike vani, a dobro odgojeni ljudi bi uvijek stali i divili se njenoj izrazito bijeloj njušci i ružičastom nosu, dubokim mudrim očima i stavu filozofske kontemplacije. A ona uopće ne bi obraćala pažnju na njih, gledala je kroz, i iza njih, možda u one davno prošle dane u Egiptu i Peruu kad su ljudi priznavali neotuđivo pravo mačkama da za njih budu utjelovljenje *dolce far niente* i estetizma.

U ljetne večeri, kad je bilo kasno za posjetitelje, ona i ja bismo šetali pored koledža, među vrbama uz rijeku Cam, ponekad bismo ostali u blizini našeg koledža i tamo se igrali. Pojurila bi prema meni i stala na dva – tri metra blistavih očiju i šibajućeg repa; ja bih potrčao prema njoj, a trenutak prije nego što bih je uhvatio ona bi se izmakla u stranu. Uzverala bi se na drvo i kad bih prolazio ispod, skočila bi mi na ramena i opet radosno pobjegla. Mnoge ponoći bismo, dok je sve bilo mirno, lutali između zgrada, prešli preko Mosta uzdaha iz New Courta, gdje sam stanovao, u stariji dio koledža.

C. JINARĀJADĀSA AND "JI"

Ako bih dugo ostao vani, što se često događalo, u kojegod vrijeme se vraćao nalazio bih je na rubu stola, poput sfinge pogleda uperena u vrata, onda bi ustala i očešala se o mene predući glasno. Doista vjerujem da su joj prednje šape bile dovoljno dugačke svaki bi put bile oko mog vrata.

Tako smo mi bili drugovi. Ali uskoro sam počeo primjećivati da se u mojoj mački događa prekrasna preobrazba, prestajala je biti mačka i postajala je duša, istina mala, dječja duša, ali ipak besmrtna duša koja je započela svoj put prema obogotvorenju samo zato što sam joj ja pružio priliku.

«Ovaj mladić izgleda baš kao kakva stara cura!» rekli su mnogi; ali oni nisu znali ono što sam ja znao i nisu mogli vidjeti u budućnost ono što sam ja vidio!

Bio je to onaj silazak Monade, izgradnja Osobnosti u kauzalnom tijelu, koji je zanimao mog prijatelja; on je mogao promatrati svaki korak tog procesa jer je imao oči koje vide tamo gdje sam ja bio slijep. No i ja sam znao. Moj bi se prijatelj tu i tamo stavio u njenu svijest da bi kroz njene oči gledao svijet; bilo je zanimljivo slušati ga kako opisuje to čudo. Proporcije stvari su bile toliko drugačije; ako bi išla kroz travu to je bilo kao kad bismo mi išli kroz pampu! Bila je gotovo vidovita, dovoljno vidovita da, ako bih ja u glavi stvorio sliku svoje sobe, ona bi je vidjela; ali ju je teško prepoznavala kao moju sobu kakvu ona poznaje. Ja sam o sobi razmišljao s razine svojih očiju; i ona je isto to činila s razine *svojih*, a kako su onda drugačije proporcije i odnosi među predmetima! Ja sam o sjedanju na stolicu i stavljanju

papira na stol mislio kao *dolje*; za nju je to uvijek bilo *gore*.

Razmišljala je puno i jasno; čini mi se puno jasnije od mnogih ljudi! Voljela je gospođu Besant, i jedne noći dok je boravila u Švedskoj, gospođa Besant se probudila i otkrila Ji pored sebe u krevetu. Očito je Ji zaspala u Londonu misleći intenzivno i jasno o gospođi Besant i u svom malom astralnom tijelu otputovala zajedno s tom mišlju. Kad je moj prijatelj bio u Kaliforniji, a Ji i ja na drugom kraju svijeta u Cejlonu (Sri Lanka), ona bi se tu i tamo pojavila u svom astralu, ponekad dok je on držao predavanje; ona bi zaspala misleći na njega.

Četiri godina je živjela u londonskom sjedištu Teozofskog društva. Među stanarima je bio jedan divan čovjek, ali je pušio. Volio ju je dovoljno, ali je bio zafrkant i ponekad bi joj puhnuo dim u lice. Nikad se nije ljutila, samo bi okrenula glavu. Gledajući je tako i stavivši se u njene misli, moj prijatelj je rekao da se ona čudi pušaču, on je za nju bio zagonetka koju nije mogla riješiti. Bio je fin čovjek i mislio je dobro, u to je bila uvjerena, ali zašto je radio tu idiotsku stvar s puhanjem odvratnog dima njoj u lice?

Jednom prilikom se njen mali svijet jako uzdrmao kad se zvono za ručak nije, kao obično, oglasilo u jedan sat. Ručak je bio odgođen za pola sata; ali ona to nije razumjela pa je došla i sjela na stepenice i, znajući samo da nešto nije u redu, neutješno je gledala ljude u vrtu koji su se ponašali tako čudno.

Kad je došlo vrijeme da se vratim na Cejlon, Ji je pošla sa mnom. Napravili su joj poseban kavez s puno

svjetla i zraka. Na brodu je držana u mesnici (mesara smo obilno nagradili unaprijed), ali najmanje dva puta dnevno bih je izvodio u šetnju palubom. Nije obraćala pažnju na putnike koji bi ju pomilovali, premda je uvijek bila ljubazna; nikada se nije uplašila buke s palube ili mora ako sam bio u blizini. Za vrijeme putovanja vlakom izašla bi iz svoje putne kutije i zauzela sjedalo poput putnika; zaspala bi na svom jastuku ne obraćajući pažnju na buku ili kretanje. Doduše imala je pravo na mjesto, jer u Italiji, gdje se to dogodilo, za putovanje je i ona morala imati voznu kartu.

1901. smo putovali u Adyar povodom velike Konvencije Društva. Tamo smo posjetili gospođu Besant u njenoj sobi. Slavna gospođa je ljubazno primila i pomazila svoju londonsku sugrađanku. Slijedeće godine je pošla sa mnom u Italiju i dok sam putovao i držao predavanja po ograncima, ona me pratila; hoteli, svratišta, prenoćišta, ništa joj nije smetalo tako dugo dok sam ja bio tamo.

Možda me smatrala svojim omiljenim i najvećim mačedom. Ima jedna stvar vezana uz nju koja je bila iskušenje, a to su bili njeni mačići. Imala je dva okota godišnje, a kako nisam mogao ubiti mlade morao sam im pronaći dom, a to je bio priličan zadatak. Jednom sam morao putovati od Torina do Genove i od Genove u Pisu s mačkom i troje mačića.

Umrla je u Italiji u velikim mukama poslije operacije tumora. Moj je prijatelj rekao da i ta strašna bol na kraju, naizgled tako okrutan čin Sudbine prema tako osjetljivom biću, ima svoje značenje. Budući da više nije bila mačka,

nego dječja duša, imala je svoje malo skladište Karme, učinjenog dobra i zla, zbog koje je požela užitek ili bol; a u zadnjim mjesecima njenog života Gospodari karme su uredili da plati većinu svoje loše Karme da bi, kad se prvi put rodi u ljudskom obliku, duša mogla krenuti u ljudsku evoluciju sa što manje zapreka. Tako se još jednom potvrdila istina da niti jedan vrabac ne može pasti, a da to Bog i Njegovi anđeli ne znaju.

Nakon što je umrla nije znala da je mrtva. Bila je u svom astralnom tijelu, prirodna kao uvijek, mlađa i ako ništa drugo puno uvjerljivija nego prije. Uskoro je prešla u svoj Devachan i tamo, u svom malom raju, čeka da se rodi u ljudskom obliku.

Kad je umrla osjećao sam da sam dobiveni zadatak izvršio dobro i potpuno, mnoge godine mog života je ta misao bila na neki način sputana i ograničena, pa ipak dobio sam priliku kakva se daje rijetkima. U mojoj auri iz dana u dan, poticana mojim vibracijama dok sam sanjao i težio i planirao, ona se svaki danom rascvjetavala u dušu, osjećao sam i još osjećam da ako Gospodari Karme ovaj moj život upišu kao promašaj u mnogim stvarima, u jednoj sam ipak uspio, odano i voljeno sam služio jednoj maloj duši.

«Kad se naslika posljednja slika Zemlje, a tube boje ostanu zgužvane i osušene», na kraju ovog doba, ljudski rod će prijeći na Merkur, da tamo nauči nove lekcije, čovječanstvo će tamo početi od primitivnih rasa, od kojih će se moralno ili materijalno tražiti malo. Nadam se da ću tada biti tamo, ne kao pješak u toj igri kao danas, nego kao onaj koji pomiče figure, vodič Bogovima i ljudima.

Tada i tamo će se po prvi put kao čovjek roditi ona mala duša koju sam nazvao Ji. Bit će jedna od mojih figura koju treba pažljivo čuvati i s ljubavlju pomicati po ploči. Kako je lijepo znati da ćemo jednog dana biti starija braća i vodiči našim današnjim nerazvijenim (nijemim) prijateljima!

POMAGAČ

Bila sam umorna cijelo to poslijepodne. Grlo me boljelo više nego inače. Ležala sam na sofi u kutu. Kuća je bila tiha, jer nikoga nije bilo u njoj, ali zbog prigušene i monotone buke grada prava tišina nije bila moguća. Još nije bio mrak i nije trebalo paliti plinsko svjetlo. Tihi zvuk pored vrata, podigla sam glavu i tamo vidjela dječaka. Nisam ga viđala ranije, ali sam pretpostavljala da živi u jednom od stanova u zgradi. Mislila sam da poznajem svu djecu u zgradi, možda je gost.

«No, kako si ušao?» pitala sam jer sam znala da su vrata bila zatvorena. Nije odgovorio, samo se nasmiješio. Bio je to osmjech koji osvaja, vedar i blistav. Momak je izgledao zgodan, svijetle kose, oko deset godina, odjeven u bijelo odijelo. Možda je bio stidljiv pa nije odgovorio, no činio se iskren i otvoren dok se smješkao.

«Kako ti je ime, dječaće?» pitala sam.

«Ime mi je Dječak», rekao je i nasmiješio se.

«Što! Samo tako, Dječak? Kako si ušao, Dječaće?»

«On mi je rekao da dođem, pa sam došao», bio je odgovor.

«On ti je rekao, zar ne? Što je rekao?» (Mislila sam da je najbolje da ne pokažem iznenađenje.)

«Čitao sam svoju knjigu, a on me je pozvao i rekao, 'Dječaće, jedna tvoja mala sestra treba pomoć; moraš poći i pomoći joj.' I tako sam došao.»

«Tvoja mala sestra? Tko je ona?»

«Ti, naravno.»

«Ja! Ali kako, dovoljno sam stara da ti budem majka!»

«On je rekao 'Mala Sestra', dakle ti si moja 'Mala Sestra'.»

«I rekao je da trebam pomoć? Kakvu pomoć?»

«Nije rekao. Ali sada znam. Boli te grlo. To ti mogu olakšati.»

«Možeš? Ali što ti znaš o bolestima grla?»

«Ne znam ništa o grlu. Ali kad on kaže da moram pomoći, ja idem i onda mogu pomoći.»

«Tko je on koji ti je rekao da dođeš?»

«Što, zar ti ne znaš? Zar ga nisi vidjela?»

«Ne, Dječaće. Vidiš, ti nisi dolazio ovamo ranije da mi pričaš o njemu.»

«Ja živim s njim.»

«Da? Kako mu je ime?»

«Ime? Nemam imena za njega», uzviknuo je. «Nemaš ime za nekoga o kome razmišljaš i koga voliš. Nemam imena za njega. Ja ga jednostavno volim.» Lice mu je bilo živo i kao da je blistao od uzbuđenja.

«Sigurno ga voliš, Dječaće. Kako provodiš vrijeme s njim?»

«Oh, ležim ispred vatre sa svojom knjigom i slušam i razmišljam. Ponekad idemo na obalu i onda se igram na pijesku i tražim školjke. To je krasno, a valići dolaze kao da plešu i zovu te da se igraš s njima. A kad se vratimo kući ponekad zaspem ispred vatre i sanjam razne stvari. Ali taj dio je tako lijep.»

«Koji dio?»

«Snovi.»

«Kakvi su to snovi?»

«U njima sam drugačiji, nisam ovakav kakvog me sada vidiš. Tada moram jesti i piti i prati se i oblačiti poput tebe.»

«Poput mene! Što to znači?»

«Pa, vidiš, kad sam budan, kao sada, živim s njim i odlazim samo kad mi on kaže, da pomognem nekome. Onda sam to što jesam, a ljudi me ponekad ne mogu vidjeti kao ti sada.»

«Ne mogu te vidjeti? Zašto, jesi li ti vila?»

«Oh, ne. Vile su lijepa stvorenja. Često dolaze i pomažu mi. Ti nemaš druge sebe, zar ne?»

«Ne, Dječāče, samo sam ja.»

«Sa mnom je drugačije. Ima nas dvojica. Postoji ja kao što sam sada, budan, ali kad spavam i sanjam, tada sam poput tebe. Tada me ne zovu Dječak nego nekako drugačije.»

«Dječāče, jesi li ti duh?» Ako je, onda je jako drag duh!

Nasmiješio se dok je odgovarao: «Nije li ti grlo sada bolje?»

«Je, Dječāče, jesi li to ti napravio?»

«Naravno. Nije li mi on rekao da to napravim?»

«Tko je tvoj drugi ja?»

«Oh, nemojmo razgovarati o tome. To je sve san! Nije stvaran kao ja sada.» Izgledao je malo uznemiren i kao da je htio otići. «Zar ti se ne sviđam? Hoćeš da odem?»

«Ne, Dječāče. Sviđaš mi se. Mislim da si stvarno drag dječak! Pričaj mi onda više o pravom sebi. Kakvu to knjigu čitaš?»

«On mi ju je dao. To nije kao knjiga iz snova s riječima koje moraš čitati. Moja knjiga ima samo slike, a kad ih gledam čujem glazbu. Onda je to, oh, ne mogu ti reći. Ne bi razumjela. Samo on može.»

«Kakva je to vrsta glazbe, Dječače?»

«Nije to nikakva vrsta. Kad nekoga voliš ne razmišljaš o nekoj vrsti ljubavi, zar ne? To je isto. To je glazba.»

«Ali, je li to poput glazbe u ovom svijetu, u tvom svijetu kad sanjaš?»

«Malo. Kad sam u svijetu snova, glazba iz snova boli, zato što onda želim otići kući, a ne mogu dok se ne probudim. Ali kad dođem kući svojoj knjizi i čujem pravu glazbu tada, ali ti to ne razumiješ! Vidiš, ti si u svijetu snova!»

«A što još radiš?»

«Kad mi on kaže, idem kamo god on želi. Ponekad kad je netko u svijetu snova tužan zbog bolova, idem tamo i pomažem. Ponekad šetam svijetom iz snova i šapćem lijepe misli ljudima, on mi kaže koje. A ponekad ih jako volim, on mi kaže koga da volim. Oni ne znaju da sam ja tamo, ali to nije važno. Svejedno su sretni, a ja znam da je on zadovoljan.»

«Dječače, kako ja mogu vidjeti tvog prijatelja?»

«To bi bilo jednostavno kad bi samo bile dvije tebe! Zato mislim da moraš pričekati dok napustiš svijet snova. Oh! Slušaj! On kaže da ga možeš upoznati sada! Kako ćeš biti sretna!»

Na trenutak je sklopio svoje male ruke, a onda ih je razdvojio i među njima je ležalo nešto bijelo. Pružio mi je

to. Bila je to sličica Lica. Tada sam znala tko je Dječakov prijatelj. Dok sam promatrala ljepotu tog Lica, maleno dječakovo lice je bilo blizu moga, gledajući me s ljubavlju, slijedećeg trenutka njegove ruke su bile oko moga vrata i prošaptao je:

«Mala Sestro, razumiješ li sada?»

Ponovo sam pogledala Lice i razumjela. Njegov blagoslov je bio s dječakom, jer, znam, takvo je Kraljevstvo Nebesko. Možda će uskoro opet doći da mi još priča o svom svijetu, toliko različitom od ovog našeg svijeta kojeg on zove 'svijet snova'.

UČITELJ

Kako sam prvi puta sreo Učitelja? Cvjetiću, to nije lako reći. Ima stvari iz nečije najdublje duše, čije otkrivanje je poput oskvrnuća, a opet jednom ih se mora otkriti kako bi se moglo pomoći drugima. Prvo ću tebi otkriti. I možda, Cvjetiću, govoreći tebi, pričanje bude lakše. Ali to će biti samo riječi i da bi ih razumjela moraš dodati svoje osjećaje onome što sam ja osjećao i osjećam.

Bilo je to u tropima jedne večeri prije dvadeset i jedne godine. Sunce je zašlo i noć se, bez sumraka, brzo spustila na dječaka i muškarca. Bili su u šetnji i muškarac se spremao oprostiti od dječaka koji je usmjerio svoje korake kući. Između njih dvojice je postojala veza iz mnogih života, i muškarac je bio došao u ovu zemlju slijedeći svog Učitelja. Ali on je isto tako znao da u toj zemlji palmi i sunca postoji brat iz prošlog života kojeg treba naći i pomoći mu.

Dječak je bio taj brat. Te večeri muškarac mu je ispričavao o Dvojici, Jednom inkarnaciji Moći i Ljubavi i Drugom inkarnaciji Ljubavi i Moći. Rekao je dječaku da nema slavnijeg djela od služenja Njima i da on sam mora odlučiti kojeg od Dvojice će služiti.

Bio je to još uvijek samo dječak, Cvjetiću, i mislim da nije sasvim razumio sve što je bilo rečeno, ali je tiho slušao i prije nego što je te večeri zaspao izabrao je. Tada nije znao da je odluku donio prije mnogo, mnogo života, jer odluka u ovom životu je bila radosno prepoznavanje

njegove duše, onih veza ljubavi i zahvalnosti koje su ga zauvijek vezale s inkarnacijom Ljubavi i Moći.

Mnogi mjeseci su projurili, Cvjetiću, i došao je dan kad je karma njegova izbora zahtijevala da dječak ode sa svojim bratom iz prošlog života u daleke zemlje, da tamo započne trening za posao Onoga kojeg je izabrao. Vrlo tiho dječak je odigrao svoju ulogu u drami koju su za njega napisali Gospodari Sudbine i korak po korak se kretao kao da mu je svaki poznat, premda je u stvarnosti svaki korak bio čudan i potpuno drugačiji od bilo kojeg iskustva njegova kratkog života. Pokidao je sve što ga je vezalo uz zemlju i ljude i zaronio u svoju nepoznatu budućnost, potpuno iskreno i bez emocije. Tako ponekad duša djeluje u novim pothvatima, Cvjetiću, jer mi ovdje dolje smo samo igrači, a iza nas je volja duše koja zna i koja je izabrala.

Potpuno iskreno, rekoh, a ipak dječak nije bio bez osjećaja. Imao ih je mnogo, ali dok je igrao svoju ulogu činilo se kao da ih je stavio u stranu. Ali samo na neko vrijeme. Jer te prve noći izvan zemlje, dok je ležao u svojoj kabini, a pojas vode se širio i odvajao ga zauvijek od njegove kratke povijesti, shvatio je da napušta osobu koju voli, jedinu u životu, čini se, o kojoj je razmišljao i sanjao noć i dan, sve dok nije započela ova neobična drama. Bila je to samo dječaćka ljubav, Cvjetiću, ne prema muškarcu ili ženi, nego prema dječaku, prijatelju, mlađem od njega. I sada je ostavljao tog prijatelja koji je bio svjetlo njegova života.

Čudno da se bio pozdravio s njim, a da nije to osjećao kao odvajanje. Sada je znao. Govore o ljudskim

slomljenim srcima, Cvjetiću, ali ja mislim da se i srca malih dječaka slome. Ako je ikada duša oprala noge u krvi iz srca, onda je to bila dječakova. Za njega je svijet bio uništen.

Dječakov brat iz prošlog života je bio s njim i gledao, ali ništa ga nije moglo utješiti i zaspao je sa suzama. Te noći, kad su napustili svoja tijela, stariji je prvi puta poveo dječaka Učitelju, i dječak je stao pred Njega.

Učitelj je znao, Cvjetiću, svu dječakovu prošlost, sadašnjost i budućnost. Stavio mu je ruku na glavu i blagoslovio ga blagoslovom većega od Njega, Samog Tathagate.

Sretni su oni koji su tako blagoslovljeni, Cvjetiću, jer s tim Blagoslovom započeo je Novi Život.